

***PRAKTISKI PADOMI
BIZNESA ORGANIZĒŠANAI UN
PROJEKTA PIETEIKUMA SAGATAVOŠANAI***

LEARN

Nodibinājuma LEARN
vecākā konsultante
Daina Butlere

12.01.2015.
Rēzeknē

Ar ko sākt?

Ir svarīgi saskatīt jēgu tajā, kam tici!

Tāpēc ieskaties savos iekšējos resursos:

- uzkrātā pieredze
- prasmes
- zināšanas
- vēlēšanās strādāt darbu, kas sagādā prieku un nes peļņu
- misijas apziņa

Tomēr

Neuzsāc neko darīt tikmēr, kamēr tu tam netici!

Lai gūtu pārlicību par to, ka tiešām vēlies darboties biznesā, godīgi atbildi sev uz šādiem jautājumiem:

- kāpēc es gribu nodarboties ar uzņēmējdarbību?
(kādi ir mani personiskie mērķi?)
- vai man patiks to darīt?
- vai man ir pietiekama pieredze un zināšanas?
- vai cilvēkiem mans uzņēmums ir vajadzīgs?
(vai cilvēki pirks manu preci/pakalpojumu?)

Uzņēmējdarbības uzsākšanas iemesli var būt dažādi:

- nav cita varianta un biznesu uzsāk apstākļu spiests

- ceļš no speciālista līdz uzņēmējam

- uzņēmējs pēc tradīcijas

- uzņēmējs pēc dabas

Ja gūts apliecinājums tam, ka vēlies kļūt par uzņēmēju un attīstīt savu biznesu, tad zini, ka:

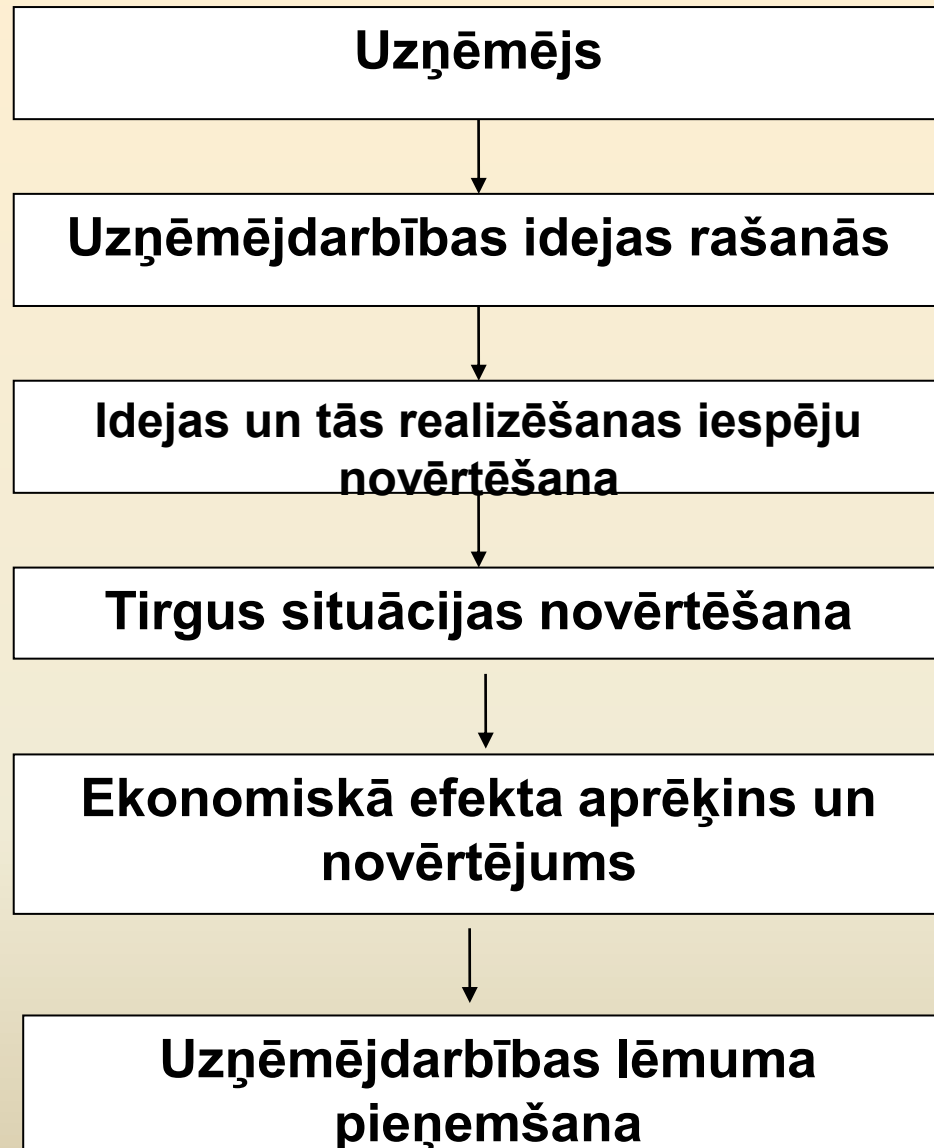
vienīgais veids, kā vari gūt panākumus, - spert pirmo soli un sākt darboties

Atceries!

Tu neuzsāc biznesu tādēļ, lai kļūtu miljonārs, tu to dari tāpēc, ka tev tas patīk un veiksmes atslēga ir darīt to, ko proti!

Uzņēmēja rīcības loģika

Lai kādas būtu biznesa idejas, ir ļoti svarīgi izstrādāt biznesa plānu, kas ļautu :

- novērtēt biznesa idejas dzīvotspēju
- saskatīt problēmas
- panākt visizdevīgāko kompromisu starp vēlmēm un praktiskajām iespējām
- precīzi noteikt un formulēt mērķus un izstrādāt to īstenošanai atbilstošu stratēģiju
- aprēķināt un novērtēt sagaidāmos rezultātus
- novērst problēmas vēl pirms to rašanās

Rosinājums pārdomām

Ar mani ir seši godīgi kalpi
(visu, ko zinu, iemācīja viņi);
To vārdi: **Kas** un **Kāpēc**, un **Kad**,
Un **Kā**, un **Kur**, un **Kurš**.

/Radjerds Kiplings/

- **Kur** esmu un **kāpēc** vēlos īstenot šo projektu?
(kādas ir pašreizējās problēmas un kāpēc tās ir jārisina?)
- **Ko** es darīšu?
(kādi varētu būt problēmu risinājumi?)
- **Kā** un **kad** to darīt?
(kad, kādas aktivitātes/uzdevumi ir jāveic?)
- **Kurš** to darīs?
(kas būs darbu izpildītāji?)
- **Kā** zināšu, ka projekts īstenots?
(kādi ir kritēriji, lai noteiktu, ka projekts ir pabeigts?)

Lai saņemtu atbildes uz viesiem jautājumiem, sāc ar situācijas izpēti un problēmu/vajadzību apzināšanu, jo rezultātā:

- saņemsi informāciju, kas ļaus pieņemt optimālu lēmumu par šobrīd pieejamo un nākotnē piesaistāmo resursu izlietojumu
- gūsi skaidrību par savas turpmākās rīcības prioritātēm
- noteiksi racionālu darbību struktūru efektīvākai mērķu sasniegšanai

Iespējamie situācijas analīzes līmeņi:

- uzņēmuma līmenis
- nozares līmenis
- pagasta līmenis
- novada līmenis
- reģiona līmenis
- nacionālais līmenis
- ES līmenis

Projekta pieteikuma veidlapas
aizpildīšana

Titullapa

Sadaļā, kuru jāizpilda projekta iesniedzējam, jāieraksta

- **pilns atbalsta pretendenta nosaukums:**

Piemēri:

- *Individuālais komersants “Laima”*
- *Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Māra”*
- *Zemnieku saimniecība “Dēkla”*

vai

- **atbalsta pretendenta vārds uzvārds**, ja projekta iesniedzējs ir fiziska persona, kura ir vai nav reģistrēta VID kā saimnieciskā darba veicējs

1. Informācija par atbalsta pretendentu

Projekta iesniedzējs, atbilstoši savam statusam, izvēlas un aizpilda, attiecīgi 1.1., 1.2., vai 1.3.sadaļu, precīzi norādot nepieciešamo informāciju

2. Adrese pasta korespondencei

Jānorāda pasta adrese, kura tiks izmantota sarakstei starp projekta iesniedzēju un Nodibinājumu LEARN

3. Projekta mērķis

Mērķis – projekta darbības vēlamais rezultāts, kuru jāsasniedz pie iepriekš noteiktiem projekta izpildes nosacījumiem

Formulējot mērķi, mēģiniet parādīt pašreizējās negatīvās situācijas uzlabošanu

Piemērs:

Negatīvā situācija: *saimnieciskā darbība nav efektīva, jo ražošanas tehnoloģiskajā procesā tiek izmantota novecojusi, mazjaudīga tehnika*

Pozitīva situācija: *Uzlabota uzņēmuma saimnieciskās darbības ekonomiskā efektivitāte un konkurētspēja, ražošanas procesā ieviešot jaunas, funkcionāli atbilstošas, jaudīgas tehnoloģiskās iekārtas*

4. Projekta īstenošanas vietas adrese

Jānorāda adrese, kur tiks īstenotas projekta aktivitātes un būs pieejams projekta laikā sasniegtais rezultāts

4. Projekta īstenošanas laiks

Projekta īstenošanu var uzsākt uzreiz pēc projekta iesniegšanas, nesagaidot LEARN lēmumu par projekta atbalstīšanu

Taču šajā gadījumā atbalsta pretendents uzņemas finanšu risku

Projektu jāīsteno līdz **30.09.2015.**

Atskaite par piešķirtā finansējuma izlietojumu jāiesniedz līdz **14.10.2015.**

6. Projekta nepieciešamības pamatojums

- Jāraksturo šobrīd pastāvošo negatīvo situāciju, vajadzības un problēmas, ko varētu risināt, uzlabot šī projekta īstenošana
- Jāparāda, ka projekts ir aktuāls un sabiedriski nozīmīgs konkrētā pagasta teritorijā

7.Esošās vai plānotās saimnieciskās darbības apraksts

- **7.1.Kad un kāpēc uzsākta vai tiek plānots uzsākt saimniecisko darbību? Kāda ir tirgus situācija konkrētajā nozarē?**
- **7.2.Produkta/pakalpojuma raksturojums** (*īpašības, kvalitāte, tehnoloģiskais process, atšķirība no līdzīgiem produktiem/pakalpojumiem, sezonalitāte*)
- **7.3.Sadarbības partneri** (*izejvielu iegāde, piegāde, noieta kanāli, informatīvā un/vai finansiālā atbalsta sniedzēji u.tml.*)
- **7.4. Konkurence** (*galveno konkurentu īss raksturojums, priekšrocības un trūkumi salīdzinājumā ar konkurentiem*)
- **7.5. Mārketings** (*cenu politika, realizācijas plāns, produkta/pakalpojuma mērķauditorija*)

8. Resursi, kurus izmanto vai izmantos saimnieciskās darbības veikšanai

8.1. Ražošanas tehnika/iekārtas (*piemērs*)

N.p.k.	Nosaukums	Īpašumā vai nomā	Jauda	Izlaides gads
1.	Traktors Belarus MTZ - 82	noma	82 zs	1980.g.
2.	Piekabe "PRONAR" T683	īpašums	kravnesība 1400 kg	2009.g.
3.	.....	....	.....	.....

8.2. Ražošanas būves/telpas (*piemērs*)

N.p.k.	Nosaukums	Īpašumā vai nomā	Platība/ ietilpība (m²/m³)	Izveidoš anas gads
1.	Biroja telpa	noma	81 m ²	1980.g.
2.	Šķūnis	īpašums	160 m ³	1986.g.
3.	....	.....	.....	....

8.3.Zemes resursi (ja projekts tiks īstenots lauksaimniecības nozarē)

Atbalsta pretendenta zeme:	hektāru skaits
īpašumā *	
nomātā	
cietiem iznomātā	
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ):	
īpašumā*	
nomātā	
cietiem iznomātā	
LIZ izmantošanas veids:	
aramzeme	
ilggadīgie stādījumi	
plavas un ganības	
Pārējā zeme:	
mežs	
pārējā zeme (zem ēkām, zem ūdeņiem, zem ceļiem, purvi, krūmi)	

8.4. Cilvēkresursi

Jāraksturo:

- *uzņēmuma organizatoriskā struktūra*
- *uzņēmuma vadītāja, projekta vadītāja, esošo/potenciālo darbinieku pieredze*
- *vai tiks saglabātas visas esošās darba vietas, vai tiks radītas jaunas darba vietas?*

8.5. *Ja attiecināms* – informācija par citiem resursiem, piemēram, lauksaimniecības dzīvnieki, plānota papildus nekustamā īpašuma iegāde vai noma u.tml.

9. Saimnieciskās darbības riski, to novēršanas vai mazināšanas pasākumi

Risks ir tādu apstākļu rašanās iespēja, kas var radīt materiālus zaudējumus vai kaitējumu

Riski (*projekta īstenošanas kontekstā*) – situācijas vai notikumi, kuri var negatīvi ietekmēt projekta vai tā atsevišķu elementu izpildi un kavēt projekta kopējo mērķu sasniegšanu

*Katram pašam ir jāizvērtē riska robeža.
Riskējot var iet “uz visu banku”, bet var riskēt piesardzīgi*

Uzņēmējdarbība nav loterija, taču uzņēmējs nekad negūs panākumus, ja kaut ko neliks uz spēles

Biznesā labāk par 90 % pievērsties šaham un par 10 % ruletei

- **Risks var būt saistīts:**

- ar ekonomisko un sociālo situāciju valstī
- ar nozari, kurā darbojas uzņēmums
- ar konkrētā uzņēmuma darbību

Tirgus risks

- Jaunu konkurentu parādīšanās
- Neparedzētas cenu izmaiņas
- Jaunas prasības kvalitātes standartos
- Aizstājējpreču parādīšanās
- Pieprasījuma samazināšanās

Ražošanas risks

- Neparedzētas izmaiņas ražošanas procesā
- Novecojušas tehnoloģijas un ražošanas iekārtas
- Ražošanas faktoru neatbilstība vajadzīgā daudzuma un kvalitātes produkcijas ražošanai (nekvalitatīvas izejvielas, neatbilstoša darbaspēka kvalitāte)

Finanšu risks

- Neparedzēta naudas līdzekļu kustība (neplānoti izdevumi)
- Biznesa partneru maksātspēja, saistību nenokārtošana paredzētajā laikā
- Nepietiekama apgrozāmo līdzekļu aprīte, kas izraisa naudas trūkumu
- Aizdevumu neatgūšana

Politiskais risks

- Nelabvēlīgas nodokļu izmaiņas
- Nelabvēlīga muitas politika
- Ekonomiskās un politiskās sistēmas nestabilitāte
- Attiecību ar citu valsti pasliktināšanās

Cilvēciskā faktora risks

- Kvalificētāko darbinieku zaudēšana
- Uzņēmuma vadītāja pēkšņa slimība
- Darbinieku bezatbildība, nolaidība
- Biznesa partneru neparedzēta rīcība
- Darbinieku rakstura, uzvedības, veselības izmaiņas

Ar dabas notikumiem saistītais risks

- Negaidītas dabas stihijas
- Ugunsgrēki

Pasākumu piemēri, kas varētu samazināt riska iespējamo ietekmi:

- paredzēt paralēlus uzdevumu kopumus, lai sasniegtu to pašu gala rezultātu atšķirīgā veidā (t.i. viena no divām iespējām varētu sasniegt vēlamo rezultātu, kaut arī otra cieš neveiksmi), *piemēram, saražotās produkcijas realizācija, izmantojot citu noieta kanālu*
- paredzēt lielāku resursu apjoma izlietojumu konkrēta pasākuma īstenošanai, kura izpilde varētu būt apdraudēta
- veikt detalizētu plānošanu, lai nodrošinātu precīzākus aprēķinus
- slēdzot līgumus ar sadarbības partneriem vai piegādātājiem paredzēt soda sankcijas par nepietiekamu, nekvalitatīvu darbu izpildījumu, kavēšanos u.tml.
- apdrošināšana pret atsevišķiem riskiem

10. Projekta aktivitātes un sagaidāmie rezultāti

- Jāuzskaita visas **aktivitātes**, ko paredzēts īstenot projekta ietvaros (*gan tās, kuras tiks finansētas no LEARN finansējuma, gan tās, ko paredzēts īstenot, ieguldot savus līdzekļus*)
- Jāraksturo **projekta rezultāts**, ko paredzēts sasniegt projekta realizācijas laikā
  - *Rezultāta tehniskais raksturojums (jauda, ietilpība u.tml.)*
  - *Pozitīvā ietekme, uzlabojums, ko nodrošina projekta īstenošana*

11. Projekta īstenošanas laika grafiks (piemērs)

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	2015.gads						
		aprīlis	maijs	jūnijs	jūlijs	augusts	septembris	oktobris
1.	Būvmateriālu iegāde biškopības produkcijas pirmapstrādes telpu ierīkošanai	X						
2.	Medus sviedes iegāde			X	X			
3.	.....					X		
...	Atskaites iesniegšana par finanšu izlietojumu							X

12. Projekta īstenošanai nepieciešamais finansējums

12.1. Projekta izmaksas un finansēšanas avoti

- Jānorāda aktivitāšu nosaukums, ievērojot secību, kas uzrādīta 10. un 11.sadaļā
- Jāatzīmē, cik vienības konkrētu pamatlīdzekļu tiks iegādātas. Šajā sadaļā, ja nepieciešams, pērkamās lietas vai inventāru, ir iespējams apvienot un uzrādīt komplektos (*piemēram, te nav nepieciešams uzskaitīt atsevišķi katru būvmateriālu pozīciju, bet var parādīt kopējo tāmes summu*)
- Visas izmaksas jāparāda ar un bez PVN

12.2. Projekta finansējuma procentuālais sadalījums

	Summa (EUR)	%
Projekta kopējā attiecināmā summa		100 %
Nodibinājuma LEARN finansējums (ne vairāk kā 90%)		
Atbalsta pretendenta līdzfinansējums		

13. Finanšu rādītāji (plānotā naudas plūsma)

Naudas plūsmas plāns ļauj saprast naudas apgrozību biznesā – dod iespēju prognozēt un analizēt potenciālos ieņēmumus, kā arī parāda, cik daudz naudas būs nepieciešams, lai segtu izdevumus, un arī, kādas būs naudas līdzekļu atlikums konkrēta perioda beigās

Naudas plūsmas sagatavošanai ieteicams izmantot Excel failu, kas pievienots projekta pieteikuma sagatavošanas dokumentiem un pieejams novada pašvaldības mājas lapā www.rezeknesnovads.lv sadaļā “Uzņēmējdarbība”

*Jo vairāk laika veltīsiet projekta idejas analīzei
un rīcības plāna (projekta pieteikuma)
izstrādei, jo vienkāršāk pašiem būs īstenot
projektu brīdī, kad būs panākta vienošanās
par finanšu resursu piesaisti un ieceres
īstenošanu*

Mācīsimies paši, mācīsimies no citu cilvēku pieredzes, audzināsim sevī uzņēmējdarbības garu, mācīsimies riskēt savas idejas realizācijas vārdā un neatkāpsimies no izvirzīto mērķu sasniegšanas!

